

Dokumentnamn: Prevention och behandling av undernäring, Sus	Gäller för: Somatisk slutenvård, vuxna patienter	Dokument nr: PS 2.153	Sida nr: 1/2
		Gäller fr o m: 2017-08-23	
Utfärdat av: Monica Bergenek Vårdutvecklare	Fastställd av: David Sparv Chefsjuksköterska	Gäller t o m: 2026-05-31	Extern ref:
		Utgåva nr: 3	

Prevention och behandling av undernäring

För att förebygga och behandla undernäring gäller nedanstående kliniska riktlinjer inom all slutenvård för vuxna patienter*. Riktlinjerna är ett komplement till Vårdhandboken (avsnitt Nutrition).

Identifiera alla riskpatienter

Samtliga patienter 18 år* eller äldre ska riskbedömas inom 24 timmar genom en sammanvägd bedömning baserad på tre bedömningskriterier:

- Ofrivillig viktförlust (oavsett tidsförlopp, omfattning och vikt).
- Förekomst av ätproblem/ätsvårigheter (exempelvis nedsatt aptit, snabb mättnadskänsla, nedsatt ork, synnedsättning, lukt- och smakförändringar, mag-/tarmproblem, tugg- och sväljsvårigheter, munhälsoproblem, motoriska svårigheter, kognitiva besvär, psykosociala faktorer).
- Undervikt: Body Mass Index (BMI) under 20 om under 70 år eller under 22 om 70 år eller äldre.

Riskbedömningen ska upprepas vid förändrat allmäntillstånd.

Riskbedömning enligt klinisk bedömning

Vid uppenbart ökad risk för undernäring, kan sjuksköterskan välja att dokumentera detta i patientjournalen med valet "klinisk bedömning – ökad risk" och sedan direkt sätta in förebyggande åtgärder i en vårdplan. Valet "Klinisk bedömning" ska endast användas i undantagsfall gällande undernäring då viktkontroll och identifiering av ätproblem alltid ska genomföras vid risk för undernäring.

Undantag

Följande undantag från ovan riktlinje ska dokumenteras under specifikt sökord i *Inskrivning omvårdnad* eller under anteckning *Riskbedömning*:

- Patienter med en förväntad vårdtid under 24 timmar
- Patienter med diagnos och/eller allmäntillstånd som gör riskbedömningen irrelevant. Detta undantag kan användas i de fall sjuksköterskan anser att det med stor sannolikhet inte finns någon risk för undernäring. Det kan till exempel vara aktuellt för yngre tidigare friska patienter som nu vårdas pga. mindre åkomma eller patienter i terminalt skede.

*med undantag av akutintag, intensivvård och förlossning/BB/perinatal. Inom dessa undantagna verksamheter ska ansvarig sjuksköterska alltid göra en klinisk bedömning gällande undernäring samt vid behov vidta adekvata åtgärder.

Vårdplan till alla riskpatienter

En individuell vårdplan med nutritionsåtgärder ska upprättas för samtliga identifierade riskpatienter. Vårdplanen kan behöva revideras om patientens status förändras eller om beräknat energibehov inte täcks trots insatta åtgärder.

[Åtgärdsförslag vid ökad risk inom vuxen somatisk slutenvård](#)

Vid utskrivning

I samband med utskrivning ska risk för undernäring samt insatta åtgärder överrapporteras till nästa vårdgivare. Detta ska även dokumenteras i epikrisen och upprättad vårdplan bifogas.

Referenser

[Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd om förebyggande av och behandling vid undernäring](#) (HSLF-FS 2022:49)

Socialstyrelsen (2023) [Att förebygga och behandla undernäring. Nationellt kunskapsstöd i hälso- och sjukvård och socialtjänst.](#)

[Förebygga och behandla undernäring](#) (Vårdgivare Skåne)

[Nutritionsparmen](#) (Vårdgivare Skåne)

Vårdhandboken, avsnitt [Nutrition](#)